

Sygn. akt I NSP 319/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi J. F.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt III AUa 1721/19

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2022 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1721/19 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje J. F. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych);**
- 3. skargę w pozostałym zakresie skargę oddala;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz J. F. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania wywołanego skargą.**

### UZASADNIENIE

Pismem z 19 września 2022 r., które wpłynęło do Sądu Najwyższego 10 października 2022 r., J. F. (dalej także: „skarżąca”) wniosła o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt III AUa 1721/19, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w kwocie 6000 zł;
3. zasądzenie do Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że 20 września 2019 r. (data stempla pocztowego) wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 14 sierpnia 2019 r., sygn. akt VII U 1218/19 o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia. W następstwie powyższego Sąd Okręgowy w Krakowie doręczył skarżącej: odpowiedź organu rentowego (14 października 2019 r.) oraz apelację zainteresowanego płatnika składek (18 października 2019 r.) wraz z jej uzupełnieniem (12 listopada 2019 r.). Sąd Okręgowy w Krakowie pismem z 19 listopada 2019 r. (doręczonym skarżącej 27 listopada 2019 r.) zawiadomił o przekazaniu akt sprawy VII U 1218/19 do Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Wydziału III Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Analiza akt postępowania prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie pod sygn. akt III AUa 1721/19 wskazuje, w ocenie skarżącej, że poza czynnościami związanymi z wylosowaniem składu orzekającego do dnia wniesienia niniejszej skargi, czyli w okresie blisko trzyletnim, nie zostały w sprawie podjęte żadne czynności.

W odpowiedzi na skargę z 4 października 2022 r. Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniósł o jej oddalenie, a w przypadku jej uznania – o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

W uzasadnieniu Prezes Sądu Apelacyjnego wskazał, że rozpoznawanie spraw zgodnie z zasadą kolejności wpływu oznacza, że terminy rozpraw (lub posiedzeń niejawnych, na których rozpoznaje się apelacje) wyznaczane są w pierwszej kolejności dla spraw o „najstarszych” sygnaturach. W referatach sędziów nadal oczekują na terminy rozpraw sprawy, które wpłynęły w II połowie 2018 r. Terminy wyznaczanych rozpraw wynikają z liczby spraw wpływających

do Wydziału w ostatnich latach oraz obsady kadrowej (liczne odejścia w stan spoczynku sędziów i nieobsadzanie zwolnionych stanowisk). W konsekwencji, w związku z wakatami w Wydziale (obecnie 7 wakatów) spowodowanymi przejściami sędziów w stan spoczynku oraz stałym wpływem spraw, rosną zaległości i wydłużają się terminy rozpoznawania spraw, które wynoszą obecnie ok. 36 miesięcy. Na dzień 3 października 2022 r. pozostało do rozpoznania 5859 spraw wszystkich kategorii (z wyłączeniem WSCP i WSCU), które podlegają rozdysponowaniu pomiędzy ośmiu sędziów. Ponadto wskazać należy, że niniejsza sprawa nie należy do kategorii spraw pilnych, rozpoznawanych w pierwszej kolejności, do których należą sprawy o przyznanie emerytury i renty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Po dokonanej na potrzeby rozpoznania niniejszej skargi analizie akt sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt III AUa 1721/19, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w tej sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy, od momentu złożenia przez skarżącą apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 14 sierpnia 2019 r., sygn. akt VII U 1218/19 – co nastąpiło 20 września 2019 r. – akta wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 27 listopada 2019 r. W dniu 29 listopada 2019 r.

narzędzie informatyczne SLPS przydzieliło sprawę sędziemu referentowi. Tego samego dnia został wygenerowany raport z losowania. Począwszy od tej daty Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnych innych czynności w sprawie.

Trwająca tak długo bezczynność sądu orzekającego w sprawie – w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że wymagane na danym etapie postępowania czynności, sprowadzające się do wydania zarządzenia o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej, były czynnościami czysto technicznymi – uzasadnia stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1721/19 nastąpiła przewlekłość. Jakkolwiek bowiem kilku, czy nawet kilkunastomiesięczny okres wyczekiwania na termin rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie, to jednak za nieuzasadnione uznać trzeba zwlekanie z wyznaczeniem terminu rozprawy przez okres niemal trzech lat, jak to miało miejsce w omawianym przypadku. W realiach niniejszej sprawy tego rodzaju stwierdzenie jest uzasadnione także ze względu na wspomnianą już okoliczność, że czynności, które Sąd Apelacyjny w Krakowie powinien był powziąć, sprowadzały się do wydania zarządzenia – a zatem orzeczenia o charakterze formalnym, a nie merytorycznym – o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej.

Wobec powyższego należało stwierdzić, że w niniejszym przypadku doszło do przewlekłości postępowania – polegającej na braku podjęcia czynności zmierzających do wyznaczenia rozprawy apelacyjnej, który to stan utrzymywał się dłużej niż to konieczne.

Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę na podnoszoną w odpowiedzi na skargę kwestię pogarszającej się sytuacji kadrowej Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz związanego z tym zwiększającego się obciążenia poszczególnych sędziów w tym Sądzie orzekających. W tym aspekcie nie sposób przypisać winy w powstaniu przewlekłości postępowania wyłącznie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie. Wskazywane braki kadrowe wynikają bowiem ze złej organizacji wymiaru sprawiedliwości na poziomie ogólnokrajowym, ponieważ to na władzach państwowych spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Rzeczpospolita Polska ma,

wypływający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.), obowiązek takiego organizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2005 r., III SPP 121/05; z 16 stycznia 2018 r., III SPP 57/17).

Niemniej jednak powołane okoliczności są całkowicie niezależne od stron toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie postępowania, a zwłaszcza od skarżącej, która swoim zachowaniem w żaden sposób nie przyczyniła się do wydłużenia czasu jego trwania. Sygnalizowane trudności – choć z punktu widzenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie mają charakter obiektywny – nie powinny zatem blokować sprawnego prowadzenia postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 zd. 1 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł.

W ocenie Sądu Najwyższego żądana przez skarżącą kwota 6000 zł jest nieadekwatna – w szczególności biorąc pod uwagę treść art. 12 ust. 4 zd. 2 u.s.p.p., zgodnie z którym bazowa wysokość sumy pieniężnej, przyznawanej od Skarbu Państwa, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego postępowania, a także okoliczność, że skarżąca nie wykazała, aby sprawa miała dla niej szczególne znaczenie (art. 12 ust. 4 zd. 3 u.s.p.p.) – ograniczając się do stwierdzenia, że w żaden sposób niezawiniła przewlekłości postępowania. Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł – w pozostałym zakresie oddalając skargę.

O kosztach postępowania, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika skarżącej, będącego radcą prawnym, ustalone stosowanie do § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265) na kwotę 240 zł, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

l.n